

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36011579	A Guía	Vigo	2024/2025

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
COM	Comercio e márketing	CSCOM02	Comercio internacional	Ciclos formativos de grao superior	Réxime de adultos

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0825	Financiamento internacional	2024/2025	4	105	126

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	JOSÉ LUIS MARTÍNEZ CONDE
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Este módulo profesional contén a formación necesaria para desenvolver as funcións relacionadas coa xestión financeira das operacións de compravenda internacional, como:

- Financiamento das importacións e das exportacións e as vendas internacionais.
- Xestión do risco de cambio no financiamento en divisas.
- Xestión da documentación necesaria para a obtención dun crédito con apoio oficial á exportación.
- Xestión da documentación necesaria para participar en proxectos e licitacións noutros países.

As actividades profesionais asociadas a esta función aplícanse en:

- * Xestión financeira das operacións de compravenda internacional de mercadorías, servizos e proxectos.
- * Xestión de cobramentos e pagamentos internacionais.
- * Participación en concursos e licitacións internacionais.

A formación do módulo contribúe a alcanzar os obxectivos xerais h), i), ñ), o), p), q), r), s), t), u) e v) do ciclo formativo, e as competencias g), l), m), n), ñ), o), p), q), r) e s).

As liñas de actuación no proceso de ensino e aprendizaxe que permiten alcanzar os obxectivos do módulo han versar sobre:

- ¿ Obtención de información no sistema financeiro e no mercado de divisas para a xestión financeira das operacións de comercio internacional.
- ¿ Identificación dos organismos nacionais e internacionais que interveñen no financiamento das operacións de comercio internacional.
- ¿ Interpretación da normativa que regula os tipos de créditos á importación e á exportación.
- ¿ Análise e avaliación de diferentes alternativas financeiras, calculando o custo e os riscos que xeran.
- ¿ Xestión e cobertura dos posibles riscos financeiros e o risco de cambio nas operacións comerciais internacionais.
- ¿ Formalización e tramitación dos documentos necesarios para a obtención e a xestión de créditos.
- ¿ Elaboración e xestión da documentación necesaria para participar en concursos e licitacións internacionais.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Sistema financeiro internacional		22	17
2	Os riscos e a súa cobertura		22	17
3	A financiación e os seus custes		24	20
4	Apoio oficial á exportación		22	17
5	Licitacións internacionais		18	14
6	Seguro de crédito á exportación		18	15

4. Por cada unidade didáctica
4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Sistema financeiro internacional	22

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Establece un sistema de información eficaz que sirva de apoio nas operacións de financiamento internacional, utilizando as ferramentas informáticas adecuadas	SI
RA2 - Analiza o funcionamento do mercado de divisas e as variables que inflúen nel, con valoración das repercusións que pode ter o comportamento do mercado nas operacións de compravenda internacional	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícaronse as principais fontes que poidan proporcionar a información que se require nas operacións de financiamento internacional

Criterios de avaliación
CA1.2 Obtívose información a través das páxinas web de diversos organismos e elaborouse unha base de datos que sirva de apoio ás operacións de comercio internacional e o seu financiamento
CA1.3 Estableceuse o sistema e as técnicas de arquivo para a organización da información e da documentación que se xera nas operacións de compravenda internacional
CA1.4 Identificáronse os organismos e as institucións competentes para a solicitude de axudas e subvencións á exportación
CA1.5 Identificáronse as fontes primarias de financiamento bancario, tanto multinacionais como autonómicas e estatais, e as fontes secundarias de financiamento das exportacións e as importacións
CA1.6 Confeccionáronse os ficheiros mestres de clientela e de provedores/as, a partir da aplicación informática de xestión da relación coa clientela
CA1.7 Realizouse o mantemento da base de datos da clientela e de provedores/as potenciais e elaboráronse informes a partir dela
CA2.1 Describiuse o funcionamento do mercado de divisas, os elementos que o conforman, as variables que inflúen nel e a determinación do prezo ou do tipo de cambio dunha divisa respecto a outras
CA2.2 Identificouse e interpretouse a normativa que regula o funcionamento do mercado de divisas
CA2.3 Diferenciáronse o mercado de divisas ao contado e a prazo, distinguindo os tipos de cambio spot e forward
CA2.4 Analizáronse as características fundamentais do euromercado e os segmentos de actividade nos que opera
CA2.5 Analizáronse as variables que inciden nas fluctuacións dos tipos de cambio das distintas divisas
CA2.6 Obtívose e analizouse información sobre o mercado de divisas, interpretando e utilizando a terminoloxía específica
CA2.7 Analizáronse as implicacións que poden ter as fluctuacións no tipo de cambio e no tipo de xuro dunha divisa sobre as operacións de comercio internacional

4.1.e) Contidos

Contidos
Organismos e entidades que proporcionan información relacionada co financiamento das operacións de comercio internacional.
Fontes de financiamento bancarias primarias de ámbito internacional, estatal, autonómico e local.
Fontes secundarias de financiamento das exportacións e as importacións.
Obtención de información a través da páxina web dos organismos.

Contidos
<p>Sistemas de arquivo da documentación no financiamento internacional.</p> <p>Elaboración dunha base de datos dos organismos que facilitan apoio financeiro, axuda ou subvencións á exportación e á venda internacional.</p> <p>Elaboración e mantemento de bases de datos da clientela e de provedores/as potenciais.</p> <p>Sistema financeiro internacional. Tipos de mercados. Mercado de divisas.</p> <p>Estrutura do mercado de divisas ou mercado FOREX. Organismos e entidades que participan no mercado de divisas. Normativa reguladora do mercado.</p> <p>Funcionamento do mercado de divisas. Divisas: convertibles e non convertibles. Oferta e demanda de divisas. Prezo ou tipo de cambio. Tipos de compra e de venda. Variables que inflúen na flutuación do tipo de cambio dunha divisa. Tipo de cambio e tipo de xuro dunha divisa.</p> <p>Tipo de transaccións no mercado FOREX: mercado spot e mercado forward.</p> <p>Euromercados: segmentos de actividade en que operan; instrumentos financeiros e tipos de xuro.</p> <p>Organismos financeiros internacionais.</p> <p>Sistema monetario europeo: unión monetaria.</p> <p>Institucións monetarias europeas: Sistema Europeo de Bancos Centrais (BCE) e outros organismos.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Os riscos e a súa cobertura	22

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Caracteriza o sistema de xestión do risco de cambio e do risco de xuro nas operacións de comercio internacional, aplicando en cada caso os mecanismos de cobertura máis adecuados	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Determináronse os riscos e os custos que se xeran ao instrumentar o pagamento ou o cobramento e o financiamento das operacións de comercio internacional nunha determinada divisa, como consecuencia das flutuacións no tipo de cambio e no tipo de xuro da divisa

Criterios de avaliación
CA3.2 Valoráronse as vantaxes do seguro de cambio como xeito de cobertura do risco de cambio dunha divisa e calculouse o seu custo, utilizando a aplicación informática adecuada
CA3.3 Avaliáronse outros xeitos de cobertura do risco de cambio analizando as súas vantaxes e os seus inconvenientes, e calculando os custos financeiros mediante a aplicación informática adecuada
CA3.4 Valoráronse xeitos de cobertura do risco de tipo de xuro analizando as súas vantaxes e os seus inconvenientes, e calculando os custos financeiros mediante a aplicación informática adecuada
CA3.5 Estableceuse o procedemento, a documentación e os trámites que haxa que realizar para contratar coa entidade financeira, en tempo e forma, a fórmula de cobertura do risco máis favorable para a empresa
CA3.6 Utilizáronse sistemas de intercambio de datos internacionais como Swift, EDI, etc., para facer máis efectivas e seguras as comunicacións relativas á documentación financeira
CA3.7 Manexáronse as ferramentas informáticas de provedores/as para a tramitación e xestión integrada do risco de cambio, de acordo coas necesidades da empresa

4.2.e) Contidos

Contidos
Riscos no comercio internacional: comerciais e financeiros.
Risco de cambio dunha divisa: factores.
Cobertura do risco de cambio. Estratexias de xestión do risco.
Mecanismos de cobertura do risco de cambio.
Mecanismos de cobertura do risco de xuro.
Cálculo dos custos financeiros de cobertura do risco de cambio e do risco de xuro utilizando a aplicación informática adecuada.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	A financiación e os seus custes	24

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Determina o xeito de financiamento adecuado nas operacións de compravenda internacional analizando as modalidades de crédito, tendo en conta a forma de pagamento e de cobramento, e valorando os custos e os riscos que xeran	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Identifícaronse as fontes primarias e secundarias de financiamento das exportacións e das importacións
CA4.2 Avaliáronse os xeitos de financiamento das importacións, analizando as súas vantaxes e os seus inconvenientes, e determinando en cada caso os riscos e os custos financeiros que xeran
CA4.3 Diferenciáronse as modalidades de créditos que se poden utilizar nunha operación de exportación ou venda internacional, na mesma divisa de facturación e en distinta divisa, e calculáronse en cada caso os riscos e os custos financeiros que xeran
CA4.4 Interpretáronse os principais usos e prácticas mercantís uniformes nas operacións de crédito internacional
CA4.5 Caracterizáronse outras formas de financiamento de exportacións e proxectos internacionais, como factoring, forfaiting, leasing, project finance, etc
CA4.6 Xestionouse a documentación necesaria para a obtención de créditos vinculados ás operacións de importación e exportación de produtos e/ou servizos
CA4.7 Calculáronse os custos financeiros e elaborouse o cadro de amortización de préstamos utilizando a aplicación informática adecuada

4.3.e) Contidos

Contidos
Financiamento das importacións e compras internacionais.
Financiamento de exportacións, vendas e proxectos internacionais. Financiamentos especiais: pólizas de crédito, leasing á exportación, factoring, forfaiting, etc.
Calculo de custos e riscos financeiros nas operacións de financiamento das importacións e das exportacións.
Cálculo dos custos financeiros e as cotas de amortización, elaborando mediante a folla de cálculo o cadro de amortización do préstamo, leasing, etc.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Apoio oficial á exportación	22

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Xestiona a obtención de financiamento con apoio oficial á exportación aplicando a normativa reguladora e elaborando a documentación necesaria	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA5.1 Interpretouse e analizouse a normativa que regula os créditos oficiais á exportación
CA5.2 Avaliáronse as modalidades de crédito oficial á exportación, tendo en conta o país de destino, os bens e os servizos financiáveis e os requisitos que se exixen, e seleccionouse a máis conveniente
CA5.3 Calculouse a base máxima financiável, os xuros que cumpra pagar e as cotas de amortización do préstamo, utilizando a aplicación informática axeitada
CA5.4 Elaborouse a documentación que se require para a solicitude dun crédito oficial
CA5.5 Realizáronse os cálculos oportunos para o axuste de xuros, de acordo co establecido no convenio de axuste recíproco de xuros (CARX), utilizando a folla de cálculo
CA5.6 Diferenciáronse os tipos de créditos do Fondo de Axuda ao Desenvolvemento (créditos FAD), os seus requisitos e criterios de concesión, e a documentación que hai que presentar para a súa solicitude

4.4.e) Contidos

Contidos
Marco legal: consenso OCDE.
Fontes de financiamento das exportacións con apoio oficial.
Organismos que interveñen: ICO, CESCE, etc.
Crédito subministrador-exportador nacional: operativa.
Crédito comprador estranxeiro (crédito individual ou liña de crédito): operativa.
Requisitos e condicións básicas do crédito con apoio oficial.
Convenio de axuste recíproco de xuros (CARX): procedemento de cálculo.

Contidos
Créditos do Fondo de Axuda ao Desenvolvemento (créditos FAD).
Cálculo da base máxima financiável, os xuros que cumpra pagar e as cotas de amortización do préstamo, utilizando a aplicación informática adecuada.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Licitacións internacionais	18

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA6 - Elabora a documentación necesaria para participar en concursos ou licitacións internacionais, interpretando as normas dos organismos convocantes	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA6.1 Interpretáronse as normas e os regulamentos de organismos de financiamento internacionais que regulan as licitacións e os concursos internacionais de proxectos
CA6.2 Identifícaronse os organismos e as institucións convocantes de proxectos, tanto internacionais como comunitarios, estatais, autonómicos e locais
CA6.3 Seguiuuse o procedemento de adxudicación de proxectos, analizando os requisitos que se exigen e as fases do proceso
CA6.4 Identifícaronse as fianzas, os avais e as garantías que se exigen para participar nunha licitación ou nun concurso internacional
CA6.5 Identifícaronse os organismos que facilitan financiamento para acudir ao concurso ou á licitación internacional
CA6.6 Cubriuse o formulario de oferta e analizouse a documentación técnica e administrativa requirida para a participación nunha licitación ou nun concurso internacional

4.5.e) Contidos

Contidos
Normas e regulamentos de licitación do Banco Mundial e outros organismos internacionais que a regulan.
Institucións e organismos de ámbito internacional, comunitario e estatal convocantes de proxectos: obxectivos.
Procedemento de adxudicación de proxectos: fases.
Documentación que cumpra presentar nun concurso ou licitación.
Fianzas e garantías.
Participación das empresas españolas en proxectos internacionais.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	Seguro de crédito á exportación	18

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA7 - Selecciona a cobertura adecuada dos posibles riscos nas operacións de venda internacional, avaliando as pólizas de seguro de crédito á exportación	SI

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA7.1 Identifícanse os riscos máis habituais nas operacións de comercio internacional
CA7.2 Identifícanse os principais mecanismos públicos e privados para a cobertura de riscos nas operacións internacionais
CA7.3 Caracterízase o contrato de seguro de crédito á exportación, analizando as operacións asegurables, a prima e as entidades que interveñen no contrato
CA7.4 Descríbense as funcións e as competencias da Compañía Española de Seguros de Crédito á Exportación (CESCE)

Criterios de avaliación

CA7.5 Avaliáronse as modalidades de pólizas de seguro de crédito á exportación, analizando as condicións, os riscos que cobren, o ámbito de aplicación e o custo da prima

CA7.6 Preparouse a documentación que se require para a xestión e a contratación dunha póliza CESCE

CA7.7 Estableceuse o procedemento de actuación en caso de sinistro e a indemnización por danos

4.6.e) Contidos**Contidos**

Riscos nas operacións de comercio internacional.

Contrato de seguro de crédito á exportación: suxeitos e elementos; operacións asegurables.

Compañía Española de Seguros de Crédito á Exportación (CESCE).

Modalidades de pólizas para vendas e exportacións a curto prazo.

Tipos de pólizas para vendas internacionais a medio e a longo prazo.

Avaliación do custo da prima en distintas modalidades de créditos.

Proceso de contratación do seguro de crédito.

Procedemento de declaración de sinistros e indemnización por danos.

5. Mínimos exixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

O procedemento de avaliación será unha proba escrita (proba de coñecementos) por cada avaliación:

- a. Pode consistir nun exame escrito con preguntas curtas e/ou a desenvolver, cuestionarios tipo test ou supostos prácticos.
- b. Conterá instrucións de realización con indicación de tempos máximos para realizalas e a cualificación máxima por preguntas ou apartados.

c. Nos cuestionarios tipo test penalizan as preguntas mal contestadas. As posibles preguntas de tipo test erróneas descontarán a metade do valor dunha correcta.

d. Para os exames escritos con preguntas a desenvolver ou supostos prácticos empréganse modelos de solución (padróns) graduados do seguinte xeito: as preguntas de desenrolar puntuaranse según o número de puntos do que ha de constar a resposta (por exemplo, definición e 5 características serían 6 puntos), cada un dos cuales terá un valor diferente según os CA a avaliar.

e. Estas probas serán combinadas. Ou sexa, se avaliarán varios criterios de cualificación nelas. A cualificación consistirá en corrixir a proba globalmente e repartir a cualificación entre os CA avaliados en función do peso establecido en axustar avaliación.

f. As probas de coñecemento reflexarán a puntuación de cada apartado e as posibles preguntas de tipo test erróneas descontarán a metade do valor dunha correcta.

A nota final será a media destas probas de coñecementos de cada avaliación.

En xuño realizarase unha proba para aqueles alumnos/as que non teñan superada algunha das avaliacións, na que se esixirán os mínimos imprescindibles para o dominio da materia incluídos nesta programación.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

As avaliacións cunha cualificación inferior a 5 deberán ser superadas nos períodos correspondentes para as actividades de recuperación que se establezan.

Actividades de recuperación propostas polo profesorado.

a. Consistirán na explicación de contidos non asimilados correctamente polo alumnado e proposta de actividades de reforzo dos mesmos.

b. Actividades de recuperación que poidan ser realizables de forma autónoma polo alumnado. As actividades propostas para este tipo de alumnado provendrán da repetición de determinadas actividades, cando se observou que na súa realización o alumno/a non dedicou o suficiente tempo ou esforzo. Asimesmo recomendarase bibliografía para a realización de novas actividades que incidan nos contidos do módulo, en especial:

- Operacións no mercado de divisas
- A xestión do risco de cambio
- O sistema financeiro internacional
- Financiación da empresa, importacións e exportacións
- O crédito á exportación
- Concursos e licitacións internacionais

Dada a natureza a distancia destas ensinanzas, ao non ser posible exixir a presencialidade do alumnado no período de recuperación que a dirección do centro estableza, previsiblemente entre 1 e o 12 de xuño, as actividades de reforzo deste período deberán ser solicitadas polo alumno interesado.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Dada a natureza a distancia deste módulo, non se contempla a perda de dereito a avaliación continua por faltas de asistencia.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Mensualmente farase unha valoración sobre o seguimento da programación. Esta programación poderá verse afectada na súa organización e posta en práctica en función das necesidades do grupo.

En moitas ocasións, as actividades de aprendizaxe converteranse en actividades do proceso avaliador que permita, con carácter feedback, iniciar medidas correctoras ou ben sobre as propias actividades ou ben sobre o desenvolvemento metodolóxico da unidade tratada nese momento. A avaliación da propia práctica docente farase mediante unha táboa de indicadores con dous niveis de logro: adecuado ou necesita mellora.

COMPETENCIA

INDICADORES

Programación.

1. Planificación do traballo docente.
2. Programación de unidades didácticas.

3. Programación de actividades e tarefas.
4. Tratamento da atención á diversidade e da transversalidade.

Actividades de aula. (sempre adaptadas pola natureza a distancia da impartición deste módulo)

1. Metodoloxía desenvolvida.
2. Motivación para a aprendizaxe.
3. Potenciación da autonomía no proceso de ensino-aprendizaxe.
4. Coordinación co resto do equipo docente.
5. O clima na aula e resolución de conflitos.
6. Traballo en equipo.
7. Actividades desenvolvidas variadas facendo un papel docente-guía.
8. Utilización dos recursos do contexto para reforzar o proceso EA.
9. Atención á diversidade.
10. Inclusión da transversalidade nas actividades.

Avaliación.

1. Instrumentos utilizados para facer a avaliación inicial e o seu rexistro.
2. Instrumentos utilizados para a avaliación continua e o seu rexistro.
3. Procedemento utilizado para a avaliación final.
4. Coavaliación e autoavaliación.
5. Desenvolvemento das actividades de recuperación.
6. Información proporcionada sobre a avaliación e a cualificación.

Formación.

Formación desenvolvida formal e non formal.

Na memoria do fin de curso se recollerán propostas de modificacións para o curso seguinte, en función da autoavaliación anterior realizada e en caso de que fixera falta.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

A avaliación inicial ten como obxectivo identificar os coñecementos, destrezas e competencias previas coas que conta o alumnado antes de comezar a traballar os contidos do módulo. Consideraranse os estudos previos, a experiencia profesional e as vivencias en relación aos contidos de cada Unidade.

Procedementos para a realización da avaliación inicial

A avaliación inicial ten como obxectivo identificar os coñecementos, destrezas e competencias previas coas que conta o alumnado antes de comezar a traballar os contidos do módulo. Consideraranse os estudos previos, a experiencia profesional e as vivencias en relación aos contidos de cada Unidade.

Dada a natureza a distancia do módulo faise difícil a avaliación inicial, tratarase de obter información a través da plataforma no contido do foro de presentación do alumnado tratando de recoller información de todas/algunhas das competencias claves seguintes:

1. Competencia en comunicación lingüística.
2. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
3. Competencia dixital.
4. Aprender a aprender.
5. Competencias sociais e cívicas.
6. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Tal e como establece o decreto 114/2010, cómpre que calquera alumno poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo, adoptando medidas de reforzo e apoio, pero sen que estas afecten de forma significativa á consecución dos resultados de aprendizaxe previstos para cada un dos módulos profesionais.

Como a diversidade preséntase no ámbito da formación en múltiples formas e vén expresada por unha serie circunstancias, tales como: coñecementos previos e experiencias persoais e laborais, motivacións e

expectativas ante o aprendizaxe, interese persoais, profesionais e vocacionais, capacidades xenerais ou diferenciadas, ritmos de traballo e de aprendizaxe, situacións persoais e familiares, habilidades e destrezas desenvolvidas, orixe nacional ou étnico diferenciador, contorna socioeconómica do lugar de residencia, discapacidades físicas, psíquicas e/ou sensoriais ou sobredotación intelectual, entre outras.; temos que adecuar os diversos aspectos metodolóxicos ás singularidades do noso alumnado.

Será preciso realizar unha avaliación inicial, coa amplitude que se considere necesaria, coa colaboración do departamento de orientación, para detectar ao alumnado con necesidades educativas especiais e as súas demandas específicas

No caso deste módulo, estas medidas deben adaptarse á modalidade a distancia, polo que todo o exposto virá determinado por a devandita circunstancia que fara posible ou non a implantación destas medidas.

Tomando en consideración o establecido pola LOE e polo Decreto 114/2010 respecto á atención á diversidade, cómpre facer unha breve referencia á serie de medidas que teríamos en conta na atención a este tipo de alumnado:

- Medidas de acceso ao currículo para alumnos con deficiencias sensoriais ou físicas: entrega do material cun tamaño de fonte máis grande ou en soporte informático; permitirlles realizar exercicios, supostos e exames co emprego do ordenador e ferramentas informáticas.
- Agrupamentos: á hora de traballar en equipo, estes serán formados por alumnos con diversidade de competencias e motivacións, coa fin de que os alumnos se axuden entre si
- Adaptacións curriculares non significativas para aqueles alumnos con necesidades educativas especiais, co asesoramento do departamento de orientación e sen que afecten aos elementos preceptivos do currículo.
- Actividades de ampliación e de investigación para aqueles alumnos que presenten un rendemento académico moi superior o resto do grupo: emprego das TICs e fomento da busca autónoma de información para resolver supostos e analizar a realidade sociolaboral.
- Medidas de reforzo educativo, tales como actividades graduadas segundo diferentes niveis, garantindo sempre a adquisición dos contidos mínimos; modificación da localización do alumno en clase; repetición individualizada dalgunhas explicacións ou potenciación da participación do alumno e a consecución de pequenos logros como elementos de motivación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A competencia social e cidadán, é básica para a comprensión da realidade na que se vive empregando o xuízo ético baseado nos propios valores e nas prácticas democráticas que deben presidir as nosas

relacións. Enténdese que desde esta competencia o alumnado poderá afrontar dun xeito máis adecuado a convivencia coas demais persoas e o enfrontamento dos conflitos que poidan xurdir nas relacións. Dado que o perfil do alumnado corresponde a adultos, estas competencias supóñense xa adquiridas.

Entendemos que o módulo de Financiamento internacional non dispón dun encaixe sinxelo para programas de este ámbito. Non obstante remarcarase a importancia que ten o feito de cumprir toda a normativa aplicable a este módulo con rigor e profesionalidade, segundo a legalidade vixente e transmitíranse valores cívicos que fagan que os alumnos teñan maior conciencia de cidadán e saiban comportarse de forma adecuada posteriormente no mundo profesional.

Un conxunto de criterios básicos para a avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe son os referidos ás actitudes e valores persoais e profesionais que se esperan dun Técnico Superior en Comercio Internacional como profesional. Polo tanto, á hora de avaliar o proceso de aprendizaxe e o de ensinanza se terá en conta o respecto, tanto por parte do profesor como do alumnado, as seguintes actitudes:

- * Manifestar tolerancia cara ás opinións dos demais, utilizando a empatía como forma de comprensión da súa posición e colaborar na resolución de conflitos que poidan darse nas relacións persoais e sociais.
- * Respetar e levar a cabo as decisións do equipo de traballo, mediante a participación activa nas actividades comúns.
- * Responsabilizarse das accións encomendadas, manifestando rigor na súa planificación e desenvolvemento, pero sabendo tamén modificar a súa intervención e ser flexible cando a situación así o require.
- * Adaptarse ao ritmo e evolución das persoas e grupos cos que traballa, respectando o seu desenvolvemento e autonomía.
- * Valorar a reflexión e a crítica como instrumentos necesarios para o seu desenvolvemento profesional e para o desenvolvemento das intervencións emprendidas.
- * Manifestar interese pola investigación e a formación permanente en temas como valores democráticos e mellora da cohesión social, dereitos humanos e laborais, respecto das condicións de competencia, preservación do medio ambiente, respecto dos dereitos fundamentais ou deontoloxía profesional.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Non se consideran.